

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 202. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849788690640/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

et og det samme. Men jeg ville vise, – der havde jeg fast besluttet – at ved siden af at dyrke en kunst kunne jeg opfylde de samme pligter, som enhver anden kone i sit hus påtog sig. Men jeg havde mine egne ideer om, hvorledes disse pligter skulle opfyldes, og derfor trykkede det mig at have en ældre husmoder med sin stadig kritisk og sine anskuelse ved min side. De ældre tåler ikke, at de yngre gør deres egne erfaringer, men fordrer, at man skal benytte og stole på deres. Hertil var jeg ikke istand. Imidlertid var Heibergs moder et kærligt og fornuftigt væsen, der nogenlunde fandt sig i, at jeg gik på egen hånd og indrettede alt efter, hvad jeg selv anså for rigtigt og godt. Hvad hun mindre fandt sig i, var at hun syntes, at jeg ligesom fik for meget af sønnens kærlighed, som hun i så mange år havde været vant til at besidde udelukkende, og dette gav hende ofte noget bittert både mod ham og mig; men da hun igrunden hang ved os begge med sit kærlige hjerte, så overvandt hun som oftest atter dette tilløb af misfornøjelse. Men det fordærvede dog noget vor unge husholdning og gav den alderens præg, og jeg tænkte ofte med et suk på vort lille hus i Lyngby, hvor Heiberg og jeg var ene, og hvor ingen disharmoni i noget havde fundet sted.]

Jeg sympatiserede i alt væsentligt på en vidunderlig måde med Heiberg og lyttede med så stor glæde til hans åndfuldhed, der aldrig fremtrådte i en belærende form, men kun som en underholdende og livlig konversation. Med den største tålmodighed og humanitet tålte han modsigelser af mig og alle, der omgikkes ham, og dette gav en frihed i samtalen, der var højest velgørende. Irritabilitet var ham så aldeles fremmed, at hans moder og jeg ofte i spøg kaldte ham »den fromme Ludvig«. Denne egenskab havde andre, der kun kendte ham fra hans skarpe og bidende kritikker, ondt ved at tro ham i besiddelse af; men enhver, som kom i daglig berøring med ham, underskrev straks denne dom.

[En sådan medfødt sympati fandt ikke sted mellem hans moder og mig, thi vi var derimod, på grund af vort modsatte naturel så forskellige som muligt. At hun var en ædel og højt begavet og ualmindelig personlighed, dertil behøver hun ikke mit vidnesbyrd, hun har selv sat sig et mindesmærke i sine noveller, som taler højt nok herfor. Men aldrig i mit liv har jeg stødt på eller troet, at en sådan forening af stort og småt, som den der fandtes hos

hende, var mulig. Med sin ånd kunne hun opfatte det største i religion, kunst og poesi, men i samme øjeblik kunne de største ubetydeligheder i huset eller ved hendes person være hende af lige så stor vigtighed, og hun gav de ubetydeligste små petiesser vigtighed og betydning og havde en udholdenhed heri, der ikke veg tilbage for noget som helst. Vant til megen bekvemmelighed og en utrolig omhu for sin person og dennes velvære kunne hun ikke finde sig i det mindste savn, end ikke for en dag, eller så det mindste af, hvad hun anså for henhørende til hendes velvære eller bekvemmelighed, og da hun af naturen var temmelig ubehjælpelig, så trængte hun til en overordentlig opvartning og hjælp i alt, og denne måtte og skulle ydes hende under enhver betingelse. Med alle disse småting gjorde hun derfor ofte alle omkring sig utålmodige, men det hjalp ikke. Hendes personlige fornødenheder tiltog i højere og højere grad indtil hendes død. Heiberg var en højst ualmindelig kærlig og opofrende søn, så alle disse fordringer var blevet plejede og nærede hos hende bestandigt, og hun havde virkelig udviklet denne egenskab til et storartet talent i denne retning. Da jeg nu ikke havde det mindste af dette talent, så var det mig trykkende og pinligt at gå ind herpå, da jeg så godt som ikke begreb muligheden af denne selvpleje og omhu for sit legemlige jeg. Hvad jeg syntes var det ubetydeligste af verden, tog hun som noget overordentlig vigtigt, og deraf kom, at vi to forskellige natureller havde ondt ved at gå i spand sammen. Travede jeg, gik hun i skridt, galopperede jeg, gik hun højt i trav. Dette gav anledning til idelige ryk, som trættede mig, som trættede hende, og ingen af os havde det derfor rigtig godt i hinandens nærhed, fordi nærheden var for nær. Havde hun beholdt sit eget hus, så at vort samliv kun havde været et åndeligt, da ville vi i høj grad have sat pris på hinandens selskab. Thi havde hun noget vigtigt, som tyngede hende, da tyede hun til mig om hjælp og råd; og var der noget, som nagede mit sind, da fandt jeg altid hos hende et åbent øre og en kærlig deltagelse, der indgav hende ord med trøst og beroligelse for mig. I det væsentlige, i det store var vi altid forenede, men det var alt dette små til dagligbrug, der adskilte os. Det er synd for de ældre, synd for de yngre således at slå et gammelt og et ungt hus sammen. Erfaringen viser ideligt og ideligt, at der kommer intet godt ud deraf.